

^[א] יצמות 5: קי. גיטין לג. עג. בבא בתרא מח.; ^[ב] נעיל ב. לקמן ה.; ^[ג] ונע' תוס' ב"ב מח.;

גליון הש"ם

^[גב'] ואפקעינהו רבנן. ע"י תשובת רשב"א סי' אלף קסב;

^[ג] ונע' תוס' ב"ב מח.;

הגהות מהר"ב

רנשבורג

^[א] תר"ח וסברה דלנים וכו' וגבי פרוצות ל"ג וכו'. ע"י נדה יב ע"א תר"ה נעט וכו'.

בתולה נשאת פרק ראשון בתובות

וימנין דלא אניס. והוי גיטא: **וסברה.** דלמא אניס ואינו גט ותדאג להינשא: **ומינסבא.** וכשיבא ויאמר נאנסתי נמלא גט בטל ובניה מן האחרון ממזרים לפיכך אמרו יחא גט: **דמדאורייתא לא הוי גיטא.** שמינינו טענת אונס מן התורה שנאמר (דברים כב)

וימנין דלא אניס וסברה דאנים וסברה דאנים ומיענגא ויתבה ומשום פרוצות דאי אמרת לא ליהוי גיטא וימנין דאנים ואמרה לא אניס ואולא ומינסבא ונמצא גט בטל ובניה ממזרים ומי איכא מידי דמדאורייתא לא להוי גט ומשום צנועות ומשום פרוצות שרינן אשת איש לעלמא אין ^[א] כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ^[ב] ואפקעינהו רבנן לקידושי מיניה אמר ליה רבינא לרב אישי תינח קדיש בכספא קדיש בביאה מאי איכא למימר שוויה רבנן לבעילתו בעילת זנות איכא דאמרי אמר רבא וכן לענין גיטין אלמא קסבר רבא יש אונס בגיטין מיתבי הרי זה גיטיך אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש ומת בתוך שנים עשר חדש אינו גט מת הוא דאינו גט הא חלה הרי זה גט לעולם אימא לך חלה נמי אינו גט והיא גופה קמ"ל דאין גט לאחר מיתה אין גט לאחר מיתה הא תנא ליה רישא דלמא לאפוקי מדברותינו ת"ש מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש ומת בתוך שנים עשר חדש הרי זה גט מאי לאו הוא הדין לחלה לא מת דוקא דלא ניהא ליה דתפול קמי יבם ת"ש מההוא דאמר להו אי לא אתינא מכאן ועד שלשים יום ליהוי גיטא אתא בסוף תלתין יומין ופסקיה מברא ואמר להו חזו דאתאי חזו דאתאי ואמר שמואל לא שמייה מתאי אונסא דשביח שאני דכיון דאיבעי ליה לאתנוויי ולא אתני איהו הוא דאפסיד אנפשיה אמר רב שמואל בר יצחק לא שנו אלא מתקנת עזרא ואילך שאין בתי דינין קבועין אלא בשני ובחמישי אבל קודם תקנת עזרא שבתי דינין קבועין בכל יום אשה נשאת בכל יום קודם תקנת עזרא מאי דהוה הוה הכי קאמר **"אי איכא בתי דינין דקבועין האידנא כקודם תקנת עזרא אשה נשאת בכל יום הא בעינן ^[ג]שקדו דמריח ליה מאי**

וסברה דאנים. ומן הדין לית לן למיחש דלמא אניס הוא

דרובן לא אניסי ולהכי קרי להו לנועות שמחמירים על עזמן אע"ג דמצי לאינסובי **א** וגבי פרוצות לא גרסינן וסברה דלא אניס אלא ואמרה דלא אניס פי' אפילו כשילא הקול דלנים אמרה דלא אניס או אפילו כשתדע היא

עגמה דלנים ואחרים לא ידעו ואם תאמר מת תוך י"ג חודש נמי יחא גט מהאי טעמא דוימנין דלא מת וסברה דמת ומיענגא ויתבה ויש לומר דמיתה קלא אית לה:

אדעתא דרבנן מקדש. לכן אומרים בשעת קידושין דעת משה ישראל:

ואפקעינהו רבנן לקידושין מיניה. צריש

השולח (גיטין לג.) פירשתי:

תינח דקדיש בכספא. דהפקר צ"ד היה הפקר והוו מעות מתנה וממילא יהו כל צעילותיו זנות קדיש צביאה מאי איכא למימר איך יפקיעו ציאה של קידושין ואפי' למי"ד בהאשה רבה (יבמות פט: וסס) דיש כח לחכמים לעקור דבר מן התורה היינו כגון דליכא עזירה כההיא דהאשה רבה דעזרה דמקודשת היא היכא דאיכא עזירה דמקודשת היא צביאה מאי איכא למימר ומשני שוויה רבנן צעילותיו צעילת זנות ואין כאן קדושין ^[א]:

איכא דאמרי אמר רבא וכן **לענין גיטין**. פסק ר"ח כלישנא קמא דאין אונס צגיטין והכינא רחיה מדקאמר סתמא הש"ס צריש השולח (גיטין לה. וסס) גבי ההוא דאמר אי לא נסיבנא עד תלתין יומין ליהוי גיטא כו' ואי משום אונס אין אונס צגיטין וכן נראה דלציבא דאיכא דאמרי הוו פירכי מכל הני דמייתי סייעתא לנישנא קמא ולא סמכינן אשינויי דחיקי וקשה לר"י דמסיק צפרק מי שאלחו (שם עג. וסס) דצין דאמר הרי זה גיטין אם מתי מחולי זה צין אם אמר אם לא אעמוד מחולי זה ונפל עליו הבית או נשכו נחש או אכלו ארי דלא הוי גט אלמא דיש אונס צגיטין וליכא למימר דהתם לא מטעם דיש אונס קאמר דלא הוי גט אלא משום דצין אם מתי מחולי זה צין אם לא אעמוד

משמע שימות מחמת זה החולי וכשנפל עליו הבית או נשכו נחש אינו גט דאין זה מחולי זה דהא מוכח בהדיא התם דמטעם דיש אונס הוא גבי ההוא גצרא דצין ארעא לחצריה וקביל עליה כל אונסא דלרנא והכא קאמר רבא גופיה בלישנא קמא שהוא עיקר דאין אונס אפילו צאונס דלא שכיח כדמוכח הסוגיא ואור"י דג' ענייני אונס הן דאונס דלא שכיח כלל כההיא דמי שאלחו אפי' ללישנא קמא דרבא דהכא יש אונס דלא שייך התם לתקן משום לנועות ומשום פרוצות דלעולם לא סברי לנועות דנפל עליו הבית או שהכישו נחש כיון דלא שכיח כלל ומשום פרוצות נמי ליכא למיחש כיון דלא שכיח שיעשה בן ואונס דשכיח כגון ההיא דפסקיה מצרא אפילו לאיכא דאמרי אין אונס דאיציעי ליה לאתנוויי אצל אונס דשכיח ולא שכיח צהא פליגי תרי לישני דרבא והלכתא כלישנא קמא דרבא כדפירשנו: **שְׁבִרְתִּי** דינין קבועים **בבב** יום. וא"ת וכי תיקן עזרא שלא יהו צתי דינין קבועים בכל יום אלא צב' וצה' בלבד ועוד קשה דאמרינן בשבת (ד' קט: וסס) מי שיש לו זכות צבות יקימ צב' וצה' וכי קודם תקנת עזרא לא היו מקיזין כל עיקר ואומר ר"ת דקודם תקנת עזרא לא היו קבועים בכל יום אלא כשהיו צריכין לשום דין היו יושבין בכל יום ויום ועזרא תיקן שהיו קבועין צב' וצה' וכל הרוצה לדון יצא וידון והיו יכולין להקימ בכל יום קודם תקנת עזרא כיון שלא היו קבועים ור"י תיךן שלא היו קבועים מחלה אלא צעיר אחת ועזרא תיקן בכל עיר ועיר צב' וצה': **אִשָּׁה נשאת בבב** יום. קשה לרשב"א אמאי נשאת בכל יום תהא כאלמנה ומינשא צה' ומיצעל צששי לפי שנאמר צו צרכה ללדס וי"ל דמשום צרכה לא היו קבועים יום כדפירשית לעיל ובאלמנה נמי לא קצעו שתיצעל צששי משום צרכה גרידא אלא משום שקדו שהא שמה עמה ג' ימים כדאמר לקמן (דף ה.) ובתולה דלא שייך ההוא טעמא דליכא למימר משכים לאומנתו והולך לו לפי שיש צה שצעת ימי המשתה הלכך משום צרכה גרידא לא היו קבועים יום: **אי איכא בתי דינין בו**. נראה לר"י דמכל מקום אין נשאת צששי דהא אין דנין צצבת ועמה נוהגין לישא אף צששי משום דאין צב' קבועין ואם יש לו טענת צחולין יכול לקצול צצבת צפני שלשה כמו צשאר ימות השצוע ועוד לפירוש הקונטרס דוקא צימיהס קצעו יום הנישואין משום שעל ידי כך יתצטר הדצר ויצואו עדים מתוך שמתאספים העם לצ"ד ואין שייך לומר עכשיו כך:

ובשני

עין משפט ור מוצה

ח א מ"י פ"י מה' א'שות ה' טו סמג עשין מח טו"ע אה"ע סי' סד סעי' ג:

—●—

מוסף רש"י

כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש. מולה צדעת חכמים, דהא דעת משה ישראל קאמר (יבמות ז:) להיות קדושין חלין דעת משה ישראל שהנהיגו חכמי ישראל, והרי הס אמרו שפקיעו כל קדושין שישיראל על ידי גט כזה, הלכך פקעי, שעל מנת כן קדישה (גיטין גל). תיבה דקדיש בכספא איכא למימר אפקעינהו לקידושין בגט דדברינן ואמרו ליהוי מעות למפרע מתנה, וממילא פקעו שהיו כשקידש על מנת כן קידש (שם, וכעני' יבמות ז:) וסס) דהפקר צ"ד הפקר גבי ממון ואלילו קדישה בגול וצתמס דמיה, דלא הוו קידושין (רשב"י ב"ב מח.). קדיש בביאה מאי איכא למימר. מאי אפקעתא איכא למימר, הוי צביאה מאי שוויה (יבמות ז:) דקיימא לן בקידושין (ד' מ"י יקח איש אשה וצעלה, דלשה מתקדשת נמי צביאה, מאי אפקעתא איכא למימר צהא ציאה (גיטין גל.) שוויה רבנן לבעילות בעילת זנות. למפרע על ידי גט זה, דלפקעו שם קידושין מיניה, ויש צהן כח לך, שהרי כשקידש על מנהג חוק דתם קידש (גיטין גל.) כיון דנדעתא דרבנן תלה ורבנן אמור דכי ייכי לה גט כי האי תצטל ציאה דמיהוי צעילת זנות. וא"ת דלמרי תינח קדיש בכספא, דקידושי כסף דרבנן, קדיש צביאה דקידושין דמדאורייתא נינהו מאי איכא למימר, וטעות גדול הוא צידס, דקידושי כסף דאורייתא נינהו ומגורה שוה דקידסה קידסה משדה עשרון גמר לה צמסכת קידושין (צ.) וג"ש צסני נאמרה וכל י"ג מדות, ואי קידושי כסף מדרבנן מי קטלינן נפשא עליה, דבעל ארוסה כשקילה, ועוד מאי שנייא דשני שוויה רבנן כו', הא קשאי ליה הכי מלו רבנן לאפקועי מידי דאורייתא ומשני ליה שוויה רבנן, הא נמי אפקעתא היא (יבמות ז: וכעני' בארובה גיטין גל. ורשב"י ב"ב מח.).